

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvmdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Megyénk multja.

(Pár szó vármegyénk monográfiája érdekében.)

A mozgalom, mely az ország több vármegyében megindult s mely a monografiák megírását veszi célba reánk, bácskaiakra is intő jelként hat. Ideje immár, hogy a vármegyénk multjára vonatkozó adatok összeálltassanak, s ha talán nem is abszolút tökéletes, de egységes műben összefoglalva bocsáttassanak közre. Sajnos, hogy éppen azok, kik Bács-Bodrogh vármegye multjával behatóan foglalkoztak és foglalkoznak, mint meggyőződöttünk, azon téves nézetben vannak, hogy az eddigi kutatások eredménye korántsem elegendő arra, hogy a monográfia megíratathassék. Ők — úgymond a monografusok egy-némelyike — a jövő kor számára gyűjtenek; nem ők, hanem egy jövő generáció írhatja meg csupán azt a monumentális művet, melynek «Bács-Bodrogh vármegye története» címét kell viselnie.

E felfogás, nézetünk szerint, éppen nem helyes. Igaz ugyan, hogy a tisztelt bűvár urak a jövő kor számára is kutatnak, mert az általuk egybegyűjtött anyag bizonyára nagy segílyére lesznek egy utának következő monografusnak; de hogy kutatásaik eredménye most ne hozhatnák napvilágra, ezt egyáltalában nem tartjuk helyes eljárásnak. Ilyenformán mindaddig nem lenne monografiánk, mig nem valamenynyí történeti forrás át nem kutattatnék, valamennyi apró-cseprő adat fel nem dolgoztatnék s míg meg nem születnek azon providenciális férfiak, kire a sors — egynémely monografusunk felfogása szerint — vármegyénk történetének megírását fatumszerűleg rábízta.

Részünkről azt hisszük — s a tapasztalat mellettünk szól — hogy vármegyénk multját ma éppen úgy meg lehet írni, mint bármikor. A különbség természetesen az, hogy a ma megírt monográfia jóval hiányosabb lesz annál, mely a jövőben készülni fog. Ez azonban nem akadályozhat bennünket abban, hogy vármegyénk multjának megírását ne sietessük. A mai viszonyok közt egy hiányos monográfia nagyobb fontosságú, mint utóbb egy tökéletes. A kezdet stádiumában állunk; a kezdet nehézségeivel küzdöknek írónk; de jól jegyezzék meg, hogy valamint sokkal nehezebb semmiből valamit alkotni, úgy az általuk létrehozandó mű minden netáni hiányossága mellett is annál jelentősebb és dicsőbb fog lenni, minél inkább meg vagyunk győződve arról, hogy művük a monografiái munkálkodás első terméke.

Valjon Bél, Koller, Fábian, Bárány s a többi monografusok, létrehozhatták volna-e oly nagybecsű műveiket, ha a fentebb említett téves nézetnek hódolnak? Vagy talán ők egészen tökéletes műveket alkottak? Korántsem mernők mondani. Megírták monografiáikat úgy, amint a korukban rendelkezésre álló apparatus engedte. Felkutaták mindazt, amit akkor felkutatni lehetett, s ők ennél többet nem tehettek. De kortársaik sem követelhettek többet. Műveik ma már jobbra elavultak, de egykor az újdonság egész fényében ragyogtak azok. Pozitív becők azonban mindig megmarad, mert az újabb monografiák csak az azokban foglalt anyag felhasználásával írhatók meg. Annak a fiatal tudósoknak, akit Arad vármegye a napokban bizott meg a megyei monográfia megírásával, kétségkívül nagy könnyebbségére szolgál azon körülmény, hogy Fábian Gábor már évtizedekkel ezelőtt alkotott e tárgyban alapvető s nagyon is hasznavehető művet. Nálunk azonban ilyen nincsen. Vármegyénknek történeti multja, nem akadt, vagy ha akadt is, az csak olyan volt, mint Szép Ferenc.

aki e század első negyedében rajzolta versben anyamegyénk történetének egyes frázisait. Az ily művet azonban nem tekinthetnünk komoly előmunkálatnak.

De minthogy nálunk nincs előmunkálat, nem lehet elvül kimondani, hogy jelenlegi monografusaink csupán ennek teremtésére fordítsák erejüket. Ma már nem előmunkálatra, hanem kész műre van szükségünk. A kútforrások hozzáférhetősége, az oklevél-publikációk s a minden oldalú segédeszközök száma elvégre is sokkal nagyobb, mint ezelőtt harminc vagy negyven évvel, s így, ha az igények, melyek ma egy monografiához kötvék, aránylag szintén fokozottabbak is, mindazonáltal éppen nem állíthatni, hogy a vármegye történetének megírása legyőzhetetlen akadályokba ütköznék.

Önökhoz szólunk tehát t uraim, s engedjék meg nekünk, hogy ezt így nyilvánosan tessük, — önökhoz, kik Bács-Bodrogh vármegye multjával évek óta foglalkoznak anélkül, hogy azzal önököt bárki is megbízta, jutalommal kecsegtette, vagy arra csak buzdította volna is. Önök eddig méhszorgalommal dolgoztak a jövőkor számára, de most már itt az ideje, hogy a jelennek dolgozzanak. Elvégre is idő és megállapodás kérdése csupán a megyei monografiára való pályadíj kitűzése, s így önökön a sor, hogy műveiket rövid idő alatt befejezve, vagy egy esetleges pályázat nemes versenyében síkra szálljanak, vagy a netáni megbízatásnak megfelelni képesek legyenek.

Mert nem hisszük, hogy volna csak egy művelt ember is a vármegyében, aki a millenniumot monográfia nélkül akarná megünnepelni. Budapest, 1885. évi június elején.

Dudás Gyula.

Palics leírása.*

Palics gyógyerejű tava a monda szerint pástorok által ásott kutak földalatti forrásából eredt, melynek vize gyorsan a környező mélyebb vidéket elöntötte. Gyógyhatását azonban csak a jelen század elején kezdte a nép felismerni, a midőn számos béna itt nyerte vissza egészségét.

A fürdő Szabadka város tulajdonát képezi, és attól 1/2 órányira, 102 méter magasságban a tenger színe felett, a Bács-Bodrogh megyei fensíkon fekszik.

Nem lévén beszorítva hegyek közé és folyton üdítő szellőtől átlengve, légmérséklete nélkülözi a völgyek rekkenő forrását, de nélkülözi azok gyakori lecsapódásait és alkonyati nedvességét is, úgy hogy levegője este 11 órakor még kellemes üde; miután továbbá a fensíkon a levegő gyorsan jó egyensúlyba, a zivatar a mily sebesen jó, oly gyorsan el is vonul, Palics ugyszólván zivatar- és szélmentes, meg van kímélve a hegyvidékek légáramlataitól, sőt az éjszakai szelek ellen is védve van terjedelmes erdősége által.

Talaja homokos, mi okozza, hogy a legnagyobb eső után is azonnal szárazon sétálhatni; az pedig köztudomású, hogy a homokos talaj a hegyek egészségi viszonyaival vetélkedik, a mennyiben a homok épügy, mint a meszetes kőzetek a vizet és nedvességet beveszik, másrészt felülmúlják a sziklás feléket, melyek a vizet be nem eresztvén, rideg szárazságuk miatt a légszervekre és gyenge idegizetű ártalmasak.

A fürdő és környezetének növényzete mértéktelenségokra lágmeszes, erdőségek, szőlő ültetvények, és virágos mezőségekből áll; levegője a hegyivel versenyző homoki, majd erdei, tavi és mezei levegőt változatosan egyesíti, a mely telítve a terjedt mezőségek virágillatától, balsama és ózontartalmával a fenyvesek hatásával vetélkedik. A legfőbb nyári napokban is kellemes hűvösséget nyújtó 120 hold erdeje, a levegő folytonos megújulására vibráló lombjával természetes ventilátorként ható nyárfákból, és élellyel-lesztő akácokból áll, a miknek csak egy hónapon át hulló apró levelei lombhulladékot alig szolgáltatnak, s így nélkülözik a fenyves erdők azon hátrányát, mely onnan ered, hogy egész éven át hulló vastag lombjuk dohosodó nedvességét áraszt magából.

A mezei és erdei levegő felette üdítő hatását emeli még a 160 □ kilometer területű tó, elannyira, hogy Palics a hegyi tavak levegőjét fokozottabb mértékben bírja, miután vize átlátszó kristály tiszta; a víz feneke pedig homok és natron, a mely minden organikus rész rothadását nemcsak gátolja, de a natron higizóltságának a tüdőre és az egész szervezetre jótékony hatása elismerve van.

* Egy rég beküldött emlékiratból, mint évdász ismertették közöljük.

Éghajlata mérsékelt, enyhe, 18—26° R. közt váltakozik; az átlagos időjárás derült tiszta, sem túlszáraz, sem túlnedves, gyöngye szervezetekre, tüdő- és gégebántalmak ellen különösen ajánlatos.

A fő vegyi alkotórészek: szén-savas szikenyelég (kohlensavas natron) és szikenyhalvaj (natrium chloratum), miknek az anyagcsere gyorsításában, a büröedények tevékenységének előmozdításában, és a vér égvényesítésében (Alkalisirung des Blutes) nyilvánul hatásuk. A víz íze sós, szappanos.

Enyhén tonizáló hatásánál fogva a fürdő nőknek és gyermekeknek ugyszólván specifikus fürdőjé képezi. Környékét szőlőültetvények, gyümölcskertek, terjedelmes mezőségek, erdők, berkek, natron tartalmú tavak, számos elszórt tanyák és nyaralók idylli képe alkotja; 17 pernyi távolságban (vasúton) Szabadka város és távolabb Szeged terül el; minden irányban egészséges és miután a homok az azt borító gyeptal megköttve van, egyuttal pormentes vidék.

Jellemző, hogy Palicson kolera soha sem fordult elő. Népe egészséges, erőteljes.

Látogatottsága évenként 5—700 ra terjed.

A kúra áll a fürdésből a gyógyerejű tóban, a levegő élvezetéből (Klimatische Kur) és szőlőkürából, miután e vidéken a szőlő nagy mennyiségben és kitünő minőségben terem; ezen gyógymóddal az u. n. tej és savó kúra is könnyen egybekapcsolható. A fürdő áll: 48 szobával ellátott tükörfürdőből (20 kr.); 7 zuhanyal, gépház által melegített márvány és fadűzfürdőből (35—50 kr.), és iszapfürdőből (10 kr.). — Görvélykór, rheuma, csúsz, bőrbetegségek, vérszegénység, női bajok, idegbántalmak és minden oly baj ellen, melynek gyógyítása az anyagcsere előmozdításától függ, kitünő hatást gyakorol. Vize 16—25° R. term. hőben.

Az idegrendszerre az oly jótékony hullámszó itt nem ritkán a legkisebb légmozgásnál észlelhető.

Gyógytár, és ásványvizet a legnagyobb választékban, rendelkezésre állnak.

A fürdőidény május közepétől szeptember végéig terjed, mely idő alatt egy szakavatott fürdőorvos állandóan helyben lakik.

Kézeltésre a város mint tulajdonos által kiküldve vannak: egy felügyelő, ki a közbiztonság felett is őrködik, egy pénztárnok, egy orvos és egy postahivatalkodó, a szükséges szolgáló és közbiztonsági személyzettel. Panaszkönyv a társalgó teremben áll nyitva.

Az épületek közül van Palicsnak két földszinti és egy emeletes bérháza, fürdőháza, gépháza, fedett táncstermely étkezési termül is szolgál, vendéglői épülete, kertészlak, kocsma, istálló és kocszin, a munkások háza stb., melyek a város tulajdonát képezik; a kávéház, billárdterem és a zongora, illetve társalgó terem a fürdőépületben vannak elhelyezve.

A lakások részint a városi, részint a magánosok tulajdonát képező nyaralókban vannak. Magában a Lévy-nyaralóban 16 elkülönített szoba, összesen pedig 125 lakás áll a közönség rendelkezésére. Mind ezen lakások és izléssel parkirozott számos nyaralók (a kisebbeket nem számítva 10 nagyobb) részint az erdőben, részint a tó partján elhelyezték, és azokban úgy egyes szobák, mint egész lakások, hosszabb-rövidebb időre kibérelhetők. A szobák magasak, szárazak, könnyen szellőztethetők, és kivált a főépületben minden kényelemmel (ruganyos ággyal, táviróval, előszobával sat.) ellátva; árak az idegyhez képest 50 krtól 2 frtüg váltakozik.

A legszebb kilátás nyílik ezekről a tóra, azon-tul a szőlőültetvényekre, kertekre, nyaralók és tanyákra, majd a csolnakázó, majd a fürdő közönségre, itt a végtelen vízszinre, ott az alföld arany kalászu hullámaira, emlékeztetve hol a hegyi tavakra, hol a tengeri fürdőkre, hol a délibáb tündéri látványára.

Az élelmezésről két vendéglő gondoskodik, mikben a pension vagy a la carte elég jutányosan étkezhetni, miután megszabályzata a város törvényhatósága által van megszabva. Az egyik vendéglő kóser.

A nyaralók egyuttal konyhával ellátva, és különösen a Lévy-villában minden szobával külön konyha is kapható.

A közlekedés könnyű, mert a fürdő vasúti állomás a magyar alföldi vaspályán, a vasúti vágány magát a fürdő erdőt szeli át, és az indóházról a fürdőbe gyalog 5 perc alatt árnyas és padokkal ellátott fasorok között kényelmesen eljuthatni.

Parkirozott 80 hold erdeje, gyönyörű fasorai üllőhelyekkel, melyek a tótól az erdőn át a vasútig húzódnak, honnan majd az elrobogó vonat, majd az arató munkások idilli képe nyújt változatos látványt; kuglizás a fedett kuglizóban, cüllövészet, hinta, mülletány, csolnakázás a távoli tanyákhoz és különféle vadaktól hemzsegő nádasokhoz, kirándulások az egyes nyaralók és szállásokhoz, hol tejet, vaját, olcsó áron kaphatni, — gyalog, csolnakon, rendelkezésre álló számos kocsin, vasúton a 17 perc távolságban fekvő Szabadkára, melyet az átszelő 3 vasút az alföld nagyvárosi rangjára fog emelni, — a szabadkai közönség napontai tömeges kirándulása a kéjvonatokon, a legelegánsabb fogatokon; tánc az ujonnan épült táncsteremben, naponta kétszeri térzene, atlétikai versenyek, tombola, koncertek, tekeasztal, olvasóterem számos bel-

és külföldi újsággal, zongora a társalgó teremben, városi köleskönyvtár stb. mindmegannyi lelket-testet üdítő szórakozást nyújtanak

Hirek.

A m. kir. pénzügyminiszter Ritter Ágoston kataszteri becső-biztos, volt adóhivatali ellenőrt, a kulai kir. adóhivatalhoz III. oszt. adóhivatali ellenőrré nevezte ki.

A m. kir. igazságügyminiszter, a zombori kir. törvényszéki fogházhoz, Barjaktaróvits Miklós kir. ügyéségi irnokot fogházfelügyelővé nevezte ki.

Sürgöny. (Hódságh jun. 10.) Pivnica község jegyzőjévé Scultéty Kornél 72 szavazattal többséggel megválasztott.

A magyar mérnök- és építész-egyletnek f. hó 8-iki közgyűlésén 400 tag jelenlétében Ambrozovich Béla földmunka alelnök, Pártos Gyula (a városi lapok helytelenül írták, hogy Béla) pedig bizottsági taggá választott.

A napokban Graef Ede lovassági tábornok, főparancsnoksági adatus, ugyazintén Görgey Kornél altábornagy, kerületi parancsnok és Kreybig Károly ezredes, a m. kir. 45-ik gyalog dandár parancsnoka parancsotviszt, illetve segédtsziszteik kíséretében a helybeli 5. honvéd zászlóaljat megsemmisítették s a tapasztalt rend és fegyvelm telett megelégedésüket nyilvánították.

A szabadkai gör. keleti szerb hitközségnél levő Osztoits János és neje-féle két katona iskola alapítványi helyre jun. 20-ig pályázat van hirdetve.

Az apatini kir. járásbíró-ágnál 4 hét alatt irnoki állomásra van pályázat hirdetve.

Szabadkáról írják: Az intelligencia lapjának, a „Szabadka” című lapnak, megjelenése a mily általános örömet keltett városunkban, ép annyira kihozta sodrából a helybeli ellenzéki „Szabadság”-ot, a mely csaknem önkívületbe esett és mindenki, — de különösen a „Szabadka” munkatársai és szellemi támogatói ellen egyénenként személyes támadást intéz; Zenta város hírhedt lón sajtójával. Széles e hazában sehoh nem sülyedt mélyebben alá, mint éppen e helyütt az iró becsüvgy és az irodalmi tisztesség. A helybeli ultra lap szintén ezen az úton halad. Jelenleg is két elintézetlen sajtóper nyomja a vállait; azonban ugy látszik, hogy ez neki nem elegendő. Új organumuk, a „Szabadka” című helyi lap, — aminthogy megyénk köztiszteletben álló lapja, a „Bácska” is ennek kifejezést adott — megjelent legközelebb tisztességes emberek szövetkezete alatt egy oly programmal, a melyet ellenfél és barát minálunk egyaránt üdvözölt. Az irodalmi tisztességnek és jó izlésnek, a becsületes munkának és szabad véleményeserének, az egészséges haladásnak és a társadalmi békének akart lenni és lesz is az ezután is organuma. Számúzni akarja az intelligencia és pedig a pártkülönbség nélkül e célra egyesült intelligencia mindazt, a mi e nemes céllal ellenkezik. És ime ez az, ami az ultra lapnak nem tetszik. Személy-hajza és botrány nélkül nem képes existálni. Városunkban az e fölötti megbotránkozás általános. Mindenestre elég baj, hogy egy ily lappal kell megküzdennünk; azonban dacára annak, hogy fegyvereink nem egyenlők, — kiállunk a sikra mégis. Sarat, pocsolyát, sőt szemétdöbröt is kell előbb átázolunk, de míg egészen képtelenné teendjük őt a támadásra, — ez való igaz. De győzelmünk még sem maradhat el. Örömmel konstatáljuk, hogy az ultra lapoknak garádálkodásait városunk összes intelligenciája és tisztos polgársága pártkülönbség nélkül elítéli. R. I.

F. hó 10-én esti 9 óra után a Fernbach-féle szálláson 2 kazal repceszalma gyulladt ki.

Meghiúsult rablás. Katymáron f. hó 6-án esti 10 órakor négy db két lábú gazember, bűtákkal felfegyverkezve rablás-gyilkolási szándékból, Petres Jakab (Plúja) udvarába lopóztak, hogy a nevezett, ki künn az eszterháj alatt szokta az igazak álmát aludni, — meggyilkolják és a nála levő pénztől megfoszják. De ugy látszik P. J. ideje korán észre vette a kelletlen vendégeket, mert midőn a rozzant kapu bejöttök volna, kérdé tőlük: ki az? de alig, hogy bevégezte volna a kérdést, feleletül már fején érezte a csapást. Szerencsétlensége közepette meg az a legnagyobb szerencséje, hogy nem veszté el eszméletét, különben lelke ott hagyta volna por hüvelyét. Tízet kiáltott, mire menyé, ki ben a szobában feküdt ijedségében kiáltott szintén tüzet újra, mire az eddig még ismeretlen tettes zsványok megugrottak. A hurokra készített és egyuttal ott feledezt „lökötők” tanu bizonyoság, hogy nem álom, hanem való — mely minálunk napi rendben van.

Országos tornaünnepély. A f. hó 28-án tartandó országos tornaünnepélyen résztvevő hazai tornaegyletek tagjai felkértek, hogy érkezésük idejét, az állomás helyét, a résztvevő tagok számát, azok névsorát június hó 20-áig okvetlenül tudassák, hogy a fogadtatást és elszállásolást illetőleg nehézségek ne származzanak. Az értesítést a nemzeti tornaegylet esarnokába (VIII. ker. ősz-utca 26 sz.) küldendő. Az igazolási jegyek a vett értesítés után nyomban megküldetnek.

A vaskúti bíró brutálitása. F. hó 7-én történt, hogy egy garai Weber Simon nevű kovács Baján dolgaít végezve, gyalog hazafelé indult, Vaskúton pihenőt tartván, s egy pohár frissítőt magához véve hazafelé akarta utját venni. Ki tudná, hogy hogy történt, elég az hozzá, hogy Weber Simon a botját a bírőval akaratlanul felesérelte. (mind kettő mögörfő pálcá volt.) A jó kovács Vaskúton alszamat talált, s semmi rosszat nem sejtve, felült a kocsira és a kicsérélt botot maga mellé elhelyezve, várta az elindulást. De alig hogy ez megtörtént, észrevette a bíró, hogy botja kicsérélve van, kifut a kocsiboz, botját megpillantva nekirent egy kisbíróval a szegény utasnak, dacára annak hogy ez váltig szabadkozott, hogy nem lopási szándékból, hanem tévedésből történt, mert majd egyformák. Ez mind nem használt, a bíró lehúzatta a kocsiról a község házába hurcoltatta, ott leláncolva a földhöz dobatta, és esti 9 órától éjtéli 1 óráig a kisbírákkal felváltva annyira verette, hogy a szegénynek a teste egy vörös foszlányokba ment poszróhoz hasonló. De a bíró még ennél is tovább ment,

éjtéli 1 óra után megparancsolta, hogy lökjék ki az utcára, hogy valahogy a fölig agyonvert ember ne a börtönben, hanem inkább a határban adja ki a lelkét. Weber Simon jelenleg élet és halál között őrzi az ágyát. A fenti eset tudatva lett a garai derék jegyzővel, aki nem restelt éjtéli után koc-ira ülni, és utána nézni, hogy a közkedveltségű garai polgárral a szomszéd községében mitörtént, s csakugyan meggyőződött arról, hogy ugy volt mint mondották, a betegre vert embert az úton magát vonszolva, s jajgatva találta. Az egész bosszu állás valószínűleg abban rejlik, hogy a garai kovács Weber Simon nagyon jó ékéket készít és a vaskútiak is nála készíttetnek, és nem a bírónál, a ki szintén kovácsmester. Az ilyen brutális bíró ajánljuk az illető hatóság figyelmébe.

Bácsújfalun, f. hó 3-án n. t. Belohorszky Gusztáv evang. ágost. hitközség érdemes és köztiszteletben álló lelkésze, csendes családi körben ilte meg boldog házasságának s helybeli plébánosságának 25 éves jubileumát. A boldog házaspár valóban örömműt, melyen a helybeli rokonokon kívül szeretett leányuk és jeles műveltségű vejök Kmety Mátyás, hazánk szülöttje, alsó-poroszországi evang. lelkész, kedves gyermekeivel is részt vettek szülei örömében. A jubilansok valóban megérdemlik, hogy tisztelettel emlékezzem meg rólók. Az őmama nem csak mint buzgó lelkész, egyházkerületi lelkes iskolalátogató és gondos családapa bárkinek példálál álltható: de mint elismert hazafiás érzelmű honpolgár, az evang. vallással összekötött szokott panszlávérzelmek árnyékától is távol van. — Engedje azért az Eg. a jubilansoknak, hogy kedves rokonai, jóbarataik és számos tisztelek körében meg unokáik gyermekeivel is élvezhessék az öket méltán megillető tisztelet és szeretetet. . . .

Az apatini dalárgegyesület 25 évi fenállásának megünneplésére f. évi Auguszus hó 9-én dalárünnepélyt rendez, a melyre a társaság tisztelettel meghívatik. Előre bocsátván miszerint a részletes program legközelebb fog megküldetni, ezuttal következők jeleztetnek: F. évi auguszus hó 8-án a vendégek érkezésére ism. rkedési estély. F. évi auguszus 9-én összpóba után isteni tisztelet, délbén dísz ebéd, délután díszkögyűlés, utána az összdalárdák hangversenye s este táncvigalom. F. évi auguszus 10-én délbén halpapríkás a baranyai szigetén. Az összhangversenyre következő darabok vannak kijelölve: 1-ször. Kölesey „Hymnus”-a 2-ször. Vörösmarthy „Szózat”-ja. 3-ször. „Nemzeti zászló” Huber Károlytól. 4-ször. „Őseink emléke” Huber Károlytól 5-ször. „Király induló” Huber Károlytól. 6-ször. „Schäfers Sontagslied” Kreutzertől. 7. Lob-preiset. ** Felkértek a t. társaság, miszerint az ünnepeiyen való részvételét az érkező tagok neveinek a megküldött bejelentési ivre leendő pontos feljegyzése, s a bejelentési ivnek visszaszámaztatása mellett legközelebb f. é. június hó 25-ig alulirt rendező bizottság elnökségével tudatni, s ugyanakkor közölni sziveskedjék, hogy a fentebb elősorolt s előadásra kijelölt énekdarabok közül melyekre kívántatik a hangjegyek megküldése. A rendező bizottság.

Mennyit nő a nap júniusban? Június 1-én a nap 4 óra 9 percekor kelt és 7 óra 46 percekor nyugodott le, tehát a nap hossza 15 óra 37 perc volt. E hóban a nap már csupán 19-ig nő, a midőn a nap a rákgy legészakibb pontját elérvén, az északi földtekén a leg-hosszabb nappal és legrövidebb éjlett okozza. 19-én a nap 4 óra 4 percekor kel és 7 óra 57 percekor nyugszik le, tehát a nap hossza 15 óra 53 perc leend, míg ellenben az éjszaka csak 8 óra 7 percek tart. Ettől fogva a nap látszólagos pályáján megfordulva, az egyenlítő felé közeledik s ez által a nappalnak lassu fogyását eredményezi, ugy hogy június 30-án a nap már ismét 4 óra 9 óra percekor kel és 7 óra 58 percekor nyugszik le, vagyis a nap hossza 15 óra 49 perc lesz. E szerint a nap június hóban 1-től 19-ig 16 perccel nő s ettől fogva 30-ig 4 perccel fogy.

A „Vadászkürt” kerti helyisége szombaton, e hó 13-án este Hercenberger Sándor zenekarának közreműködése mellett megnyitattik.

Gyászhir. A zombori önkéntes tűzoltó-egylet parancsnoksága tudatja Novák Rezső tűzoltó tagtársnak tolyó évi június hó 11-én reggeli 8 órakor történt gyászos elhunytát. Az elhunyt hült teteme június hó 12-én délután 4 órakor fog a helybeli sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Aldás és béke a szeretett bajtárs poraira! Zomborban, 1885. évi június hó 11-én. A parancsnokság.

Mélykúton Keresnye Jocha ottani lakos 6 éves fiacskája a mult napokban fürdés közben az ottan levő tóba belefulladt.

O-Kanizsai hírek. Rosenberg József, izr. val. népszerű kedélyes öreg úr, kit József bácsi név alatt meg a legutolsó gyermek is ismert, f. hó 7-én élte 78. évében rövid betegeskedés után jobblétre szenderült. Nejen, gyermekein s számos rokonain kívül az egész ó-kanizsai község, de leginkább a fiatalaság — kikkel minduntalan eltréfalgatott — sajnálja az örökijű József bácsinak gyászos kimúltát. Béke vele! — Maratonos ugyancsak f. hó 7-én igen népes vásár tartott; a juh, különösen a bárány, igen olesón, a szarvasmarha középáron, a ló (igás) a közelgő aratás miatt s a sertés, de leginkább a malac, rendkívül drágán kelt (félleves malac párja 10—12 fit). Másként az általános békés és rendes állapotot veszekedés vagy sokaság okozta tolongás dacára zsebelés nem, de az afrikai hőség, a mi boszúságunkra s a sörmérő öröme, jelentékenyen megzavarta, okozván nekünk előre nem látott és nem remélt kiadást, a korszmárosnak pedig előre látott és remélt bevételt. — 9-én rendkívüli közgyűlés volt. Tárgya: Hermann építészeti cég Budapestről az Ó- és Török-Kanizsa közt felállítandó hajóhid bekötése, valamint a hidő s töltésen szükséges hidak felállítására vonatkozólag nyújtott beajánlatot oly módon, hogy az általa befektetendő 50,000 frtnyi összegnek 5%-át Ó-Kanizsa községe 15 éven fizesse az építőnek, a hid jövedelmét 15 éven élvezi a Hermann-cég s ha (a mi valószínű) az évi tiszta bevétel 4000 frtot meghalad, akkor annak 25%-a a községet illeti. 15 év eltelte után átadatnék jókarban a hid Ó-Kanizsa községnek. Jölehet, hogy ez előnyös ajánlatnak mondható, azért jelenleg még sem fogadtatott el, de mégis a legközelebb tartandó rendes közgyűlés elé terjesztetik. L. J.

Forgács Endre, sárbogárdi (Fehér m.) ref. lelkész, Kajabusz álnevén e lapnak — kivált káplán korában — megfizethetlen jó humoru dolgozótársa, Budapestén f. hó 8-án avattott lelkészé.

Zsuffa Antal állami erdész-helyettes Morovicseről (Szerémség) egy fekete gólyát, Fialka Róbert nem-s. militiási állomás főnök egy (Ibis religiosa) fekete batlát küldött a zombori állami főgymnasiumnak, midőn itt a nyilvánosság terén is köszönetünket nyilvánítjuk, felhívjuk a n. é. közönséget, hogy ha esetlegesen érdekesebb vagy ritkább vadállatok birtokába jutnának, azt a zombori gymnasium muzeumának kitömés végett elküldeni sziveskedjenek. Radies György igazgató.

A szabadkai főgymnasiumnál tanári állomásra 4 hét alatt pályázat van hirdetve.

A kiállítási katalogus. Matlekovits kiállítási elnök körlevélben figyelmzetteti a kiállítókat, hogy a hivatalos kiállítási katalogus már kellő számban megjelent s az abban esetleg előforduló hibák csak ugy lesznek kiküszöbölhetők, ha maguk a kiállítók beküldik helyreigazításait a katalogus szerkesztőjének, Madrony Somának. Ennek pedig annyival rövidebb idő alatt kell megtörténnie, minthogy a végleges katalogusnak — melyen nem lehet további változtatást tenni — a nagy jury munkálatai megkezdésekor (tehát legközelebb június hó közepén) a jury elé kell kerülnie. Természetesen megoknak a kiállítóknak érdekében fekszik, hogy a kiállításukra vonatkozó adatok pontosak legyenek.

Felszólítás azon t. c. tanító urakhoz stb., a kik az országban az iskola-takarékpénztárakat kezelik. Közeledvén az iskolai év vége, tisztelettel felkérjük az illető tanítókat stb., sziveskedjenek akár bérmentlenül, akár levélben vagy levelezési lapon az általuk kezelt iskolai takarékpénztár ez évbéni eredményét velünk tudatni oly módon, hogy a következő 10 kérdésre feleljenek. 1. Mi az iskola neve és jellege? 2. Hány tanuló jár az illető osztályba? 3. Hányan takarékoskodnak? 4. Mennyi a megtakarított összeg? 5. Ki vagy kik a kezelők? 6. Röviden mily erkölcsi hatást gyakorolt az intézmény a gyermekekre és szülőkre? 7. A kivett pénz mire fordítottik rendszeren? 8. Hol kamatozik a betett pénz? 9. Mikor kezdett az illető iskola takarékpénztárt kezelni? 10. Miképen gyakoroltatik az ellenőrzés? — Megjegyezzük, hogy tanácsos lesz a takarékpénztári évet már f. é. június hó közepén lezárni, mielőtt a betéteknek nagyobb része kivételik, mert csak így felel meg a kívánt statisztikai adatoknak. Valószínűleg nem sokára életbe fog lépni a posta-takarékpénztárak, mi által nagyon meg lesz könnyítve a megtakarított pénzek elhelyezése. Végül kérjük még, hogy a cím mellé a borítékban a következőt is sziveskedjék kiírni: „Iskola-takarékpénztári ügyben”. — Budapest, 1885-ik évi június 1-én. Tisztelettel az országos gazdasági egyesület iskola-takarékpénztári szakosztálya nevében: Károlyi Sándor gróf, elnök; Weisz B. Ferenc, alelnök

A szakasparancsnokság vezetésével ideiglenesen megbízott esendőségi hadapródok uti ellátása. Minthogy a szakasparancsnokságok vezetésével ideiglenesen megbízott esendőségi hadapródok tisztis szolgálatot teljesítenek, a belügyminiszter közölsébe kibocsátott rendeletével megengedte, hogy a esendőségi hadapródok fentebbi szolgálati alkalmazatásuk tartama alatt, szolgálati utazásuk alkalmával a hadapród tisztihelyetteseket megillető szállító eszközöket és elszállásolást vegyék igénybe, valamint ilyenemű málhasulyt is számíthassanak fel.

Pályázat. Dr. Haynald Lajos bíbornok, kalocsai érsek ur által ő császári és apostoli királyi Felségük menegzőjének, valamint a saját belső titkos tanácsosi kineveztetésének huszonötödik évfördülője alkalmából, az egyházi zenészet, ugy szintén az egyházi festészet és szobrászat előmozdítására tett s a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium kezelésére bizott alapítvány kamataiból egy — évi 300 fitos zenészeti és egy 350 frtos festészeti vagy szobrászati ösztöndíjra ezennel pályázat hirdetetik. Pályázhat minden magyarországi származású egyén, ki az egyházi zenében s illetőleg az egyházi festészetben, vagy szobrászatban jeles előmenetelt tett. Az említett két ösztöndíj egyikének vagy másikának elnyerésére irányzott és a főmagasságú kalocsai bíbornok érsek urhoz intézett folyamodványok bezárólag f. évi július hó 31-ig Kalocsára küldendők. A folyamodók tartoznak kérvényükben okmányilag kimutatni életkorukat, vagyoni viszonyukat, végzett tanulmányaikat, és a zenében, vagy a képzőművészet illető ágában elért haladottságukat, mely utóbbi körülmény az arról tanuskodó mutatóvány-műveikkel, vagy azok másolatával igazolandó. Végre a pályázók tartoznak azon utat és módot is előadni, mely szerint a kért ösztöndíjat bővebb kiképzésükre fordítani óhajtik. Az ösztöndíj élvezete f. évi szeptember hó 1-től kezdve, három egymásután következő évre terjedhet, sőt kivétel esetben azon túl is meghosszabbítható; s annak adományozását a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium és a kalocsai bíbornok érsek ur által kijelölt szakbizottság meghallgatásával a nevezett bíbornok érsek ur gyakorolja. Kelt Budapestén, 1885. évi június hó 5-én. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumtól.

A helyben állomásozó es és kir. báró Döptner nevét viselő 23. sz. gyalogsorezred és a m. kir. 5-ik számu honvédzászlóalj altiszteje által f. évi június hó 20-án a „Sikora” erdőben zártkörű altiszti erdei mulatság rendeztetik, melyhez a meghívók legközelebb szét fognak küldetni. Kezdeté a vigalomnak délután 4 órakor.

A helybeli izr. népiskolában az évrő vizsgálatok és pedig az I. és II. fiú és leányosztályban, f. hó 21-én d. e. 1/2 órától fogva, a III. és IV. fiú és leányosztályban t. hó 22-én délelőtt 1/2 órától fogva fognak megtartatni.

Ujvidéken a mult napokban az ott tartózkodó szintársulatnak egy tehetséges ifju nőtgya agyulotte magát. Az öngyilkosság okául boldogtalan szerelmét emlegetik.

Szabadkán f. hó 21-én esküszik örök hűséget Muuk Gyula Budapestről, Müller Flóra kisasszonynak.

Vasúti menetrend 1885. évi június hó 1-től.

	711	701	713	703
Szegedtől Szabadkára.				
Szegedről indul	3.30	8.10	10.45	6.52
Horgos " érkezik	4.21	8.38	11.36	7.20
Pálos " érkezik	5.01	9.05	12.16	7.47
Szabadka " érkezik	5.20	9.18	12.35	8.00
	704	712	702	714
Szabadkától Szegedig.				
Szabadka indul	6.30	2.33	6.38	10.35
Pálos " érkezik	6.44	2.54	6.53	10.51
Horgos " érkezik	7.10	3.41	7.19	11.29
Szeged " érkezik	7.36	4.21	7.45	12.00
	812	804	802	
Szabadkától Eszékig.				
Szabadka indul	6.02	1.45	8.40	
Bajnok " érkezik	7.03	2.30	9.25	
Militics " érkezik	7.45	3.00	9.55	
Zombor " érkezik	8.13	3.22	10.16	
Szt. Iván " érkezik	8.42	3.43	10.37	
Szánta " érkezik	9.01	3.58	10.55	
Gombos " érkezik	9.16	4.10	11.07	
Erdőd " érkezik	11.06	5.12	12.30	
Dálya " érkezik	11.51	5.26	1.40	
Dráva-Szarvas " érkezik	12.12	5.43	1.57	
Eszék " érkezik	12.43	6.06	2.22	
	803	811	801	
Eszéktől Szabadkára.				
Eszékről indul	8.20	3.30	12.23	
Dráva-Szarvas " érkezik	8.48	4.02	12.55	
Dálya " érkezik	9.10	4.55	1.55	
Erdőd " érkezik	9.26	5.11	2.09	
Gombosról " érkezik	10.16	6.36	3.09	
Szánta " érkezik	10.31	6.54	3.25	
Szt. Iván " érkezik	10.46	7.15	3.40	
Zombor " érkezik	11.14	8.01	4.07	
Militics " érkezik	11.30	8.24	4.23	
Bajnok " érkezik	12.07	9.21	4.59	
Szabadka " érkezik	12.49	10.12	5.41	
	507	505	511	
Zomborból Budapestig.				
Zombor indul	4.07	11.14	8.01	
Szabadka " érkezik	5.41	12.49	10.12	
Szabadka " érkezik	6.18	2.02	10.50	
Kis-Kőrös " érkezik	7.57	3.43	1.13	
Kis-Kőrös " érkezik	8.20	3.55	1.30	
Budapest " érkezik	11.15	7.15	5.50	
	506	508	512	
Budapestől Zomborig.				
Budapest indul	7.55	3.25	9.00	
Kis-Kőrös " érkezik	11.06	6.33	1.29	
Kis-Kőrös " érkezik	11.15	6.40	1.49	
Szabadka " érkezik	12.53	8.20	4.30	
Szabadka " érkezik	1.45	8.40	6.02	
Zombor " érkezik	3.15	10.10	8.03	
	*502	506	504	508
Zomborból Zimonyig.				
Zombor indul	11.14			4.07
Szabadka " érkezik	12.49			5.41
Szabadka " érkezik	9.39	1.23	6.28	9.10
Csantavér " érkezik	1.48	2.07	7.02	10.15
Topolya " érkezik	2.30	2.50	7.32	11.11
Kis-Hegyes-Feketehegy " érkezik	3.08	3.25	8.22	12.30
Ó-Kér " érkezik	3.25	4.12	8.31	12.47
Kiszaas " érkezik	3.56	4.23	8.40	1.03
Ujvidék " érkezik	4.12	5.01	9.12	2.02
Pétervárad " érkezik	4.23	5.01	9.12	2.02
Karlóca " érkezik	4.46	5.01	9.12	2.02
Beeska " érkezik	5.01	5.01	9.12	2.02
India " érkezik	7.09	2.25		1.40
Mitrovica " érkezik	2.25			
Mitrovica " érkezik	5.08		9.15	2.17
India " érkezik	5.21			2.34
Ó-Pazna " érkezik	5.34			2.51
Uj-Pazna " érkezik	5.45			3.06
Batajnicza " érkezik	12.57	6.06	9.57	3.33
Zimony " érkezik		507	503	505
	**501	507	503	505
Zimonyból Zomborig.				
Zimony indul	3.34	10.33	6.09	8.31
Batajnicza " érkezik	11.01			8.52
Uj-Pazna " érkezik	11.15			9.02
Ó-Pazna " érkezik	11.32			9.14
India " érkezik	11.50	6.51		9.27
Mitrovica " érkezik				1.40
Mitrovica " érkezik				7.09
India " érkezik	12.07	6.54		7.38
Beeska " érkezik	12.32			2.25
Karlóca " érkezik	1.05	7.27		3.32
Pétervárad " érkezik	1.21	7.36		3.42
Ujvidék " érkezik	5.09	7.51		6.09
Kiszaas " érkezik	2.18	10.44		6.50
Ó-Kér " érkezik	2.39	11.09		7.20
Verbász-Kula " érkezik	3.06	11.27		7.47
Kis-Hegyes-Feketehegy " érkezik	3.29	8.35	11.50	8.17
Topolya " érkezik	4.02	9.05	12.09	8.40
Csantavér " érkezik	4.26		12.56	9.16
Szabadka " érkezik	4.59	9.38	1.22	9.43
Szabadka " érkezik	6.02		1.45	10.21
Zombor " érkezik	8.03		3.15	
	2512	2502		
Szabadkáról Bajára.				
Budapestől indul	9.00	7.55		
Szegedről " érkezik	3.30	10.45		
Eszékről " érkezik	12.23	8.20		
Szabadka (vendéglő) " érkezik	6.40	2.30		
Csikéria " érkezik	7.17	3.01		
Bács-Almás " érkezik	7.52	3.33		
Bikity-Borsód " érkezik	8.28	4.04		
Baja " érkezik	9.10	4.40		
	2501	2511		
Bajáról Szabadkára.				
Baja indul	10.13	7.14		
Bikity-Borsód " érkezik	11.51	7.59		
Bács-Almás " érkezik	10.31	8.46		
Csikéria " érkezik	11.55	9.15		
Szabadka (vendéglő) " érkezik	12.25	9.50		
Budapestre " érkezik	7.15	5.50		
Szegedre " érkezik	4.21	12.00		
Eszék " érkezik	6.06			

Észrevétel. A kövén nyomott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő időt jelentik. A vonatok közlekedési ideje a budapesti idő szerint van kitüntetve.

1848—49. évi okmánytár.

Közlő: Iványi István.

6. Szabadka polgármesterének jelentése a belügyminiszterhez.

Miniszter ur!

Alkotmányos jog gyakorlatába helyezett városunk bel- és külhatárában a közbéke és a csend még mindekkor meg nem zavartatott; a mennyiben azonban városunk lakosai aggodalomteljesen néztek elébe a Bács megyébe

bekebelezett Tiszamenti koronai kerületekben történhetőknek; kötelességem köréhez tartozóknak hiszem tisztí jelentésben kiemelni: miként f. június hó 8-án aggasztó hírek érkeztek hozzánk előbb magánosoktól, később ugyanaznap esti 8 óra felé Zenta mezőváros közönségétől lélekprázó s aggasztó sürgöny tudósítva bennünket aggodalmas és vészteljes helyzetéről — arról t. i. hogy Titelre beüött és ott fegyvereket s ágyúkat elrabolt mintegy 2-3000-re menő szerb csapat Temerin alatt az ugynevezett római sáncokban tábort ütven, Ó-Becse és Zenta városokat célul tűz megátadni; ennek rögtön közzététele után szívemelő öröm közt sikerült városunk lakosaiban tapasztalni a lelkesedést, melyet a vészhez közellevő szomszédaink rögtön megmentése irányában kifejtett; mert dacára a villámlás és csattogásoknak, a jéggel vegyest hullámozó esőzaprónak, esti 9 órától éjfél utáni 1-órátig mintegy 400 lelkes, részint nemzetőr, részint polgári díszőr, részint meg városunk lakosaiból alakult csapat, a szomszedságunkba féktelenkedők meggátlására fegyveres kézzel készen állva, az ugyan városunk lakói által vetélkedve ajánlott és előhajtott kocsijaikon legkitörőbb lelkesedéssel önkéntesen utnak indult s reggeli 6-7 óra közt már Zenta alatt táborozott, hol, Istennek hála, mindent rendbe békén találva, néhány órai pihenés után már odaérkezett Csantavér helységi nemzetőrséggel párosulva a közelgő vész által inkább fenyegetett Ó-Becseiek biztosításukra sietett s nem a legrosszabb időbe, mert nemzetőreink fegyveres erővel Ó-Becse alá érkeztekkor fensőbbi parancs nyomán az ott tanyázott sorkatonaságnak Temerinbe kellett vonulni; ekkor lelkes lakóinkból álló nemzetőrség töltte be a sorkatonaság kötelességét s a vészhelyről f. június hó 11-ke estéjén távozott, a midőn ismét a másunnan odaparancsolt sorkatonaság az Ó-Becsei békés lakosság szelvény és vagyonbátorságukat eléggé biztosíták. Lelkes fia városunknak f. hó 12-én a délutáni órákban szerencsén s minden baj s szomorú következés nélkül haza érkeztenek. Kelt Szabadkán, 1848. június hó 14-én.

7. Bács vármegye bizottmányától Szabadka város közönségének.

Mai napon tartott bizottmányi ülésünkben megénk első alkaptánya hivatalosan jelenté, minő veszély fenyegeti minden percben nemcsak megyénket, hanem általában szeretett magyar hazánkat; — előterjeszti ugyanis miképen e megye szelén a római sáncok mellett Hrabovszky királyi főparancsnok állításaként 6000-re, Karlovicn pedig tizenötezerre menő lázadó s a magyar miniszteriumot megismerni vonakodott csoport lévén maiglan is összegyűlve, minden percben attól lehet tartani, hogy e dühös népcsoport megénkbe rohanván, a védelem nélküli vidéket borzasztó pusztítás és öldöklés színhelyévé fogja változtatni; de némelyek előadásaként Perlasz tájkán azonfelül egy huszezer főből álló csoport hasonlóképen fenyegető állásban van és így vidékünk lakosai minden pillanatban a legborzasztóbb jövő elébe nézni kénytelenítve vannak, miután folyó hó 12-én a Karlovicnál tanyázó csoport és katonaságunk között történt ütközet után is, melyben a katonaság részéről egy tiszt elveszett, a lázadók közül ellenben mintegy háromszáz részint megsebesített, részint meghalt, — a csoportozás az érdeklött tájkéon nemcsak szűnt, de mindinkább nő, a rémitő vész elhárítása felett tanácskozván, egy huszezer önkénytesekből álló őrsereg azonnali kiállítását avégből elhatároztuk, hogy a Csajkások határától egész Futakig őrvonal képeztetvén, gát vettessek, ne hogy a lázadók a megyebeliéktől általomosan táplálékok nyerjenek, vagy ezekkel érintkezésbe lehessenek.

Mint hogy pedig a szándéklott huszezernyi seregnek csak fele magából e megyéből rögtön szállítható; minthogy sorsunk kedves szomszédaink sorsától elválaszthatatlan, a tornyosuló fegyver pedig percről-percre csaknem enyészettel fenyeget bennünket: testvéri bizalommal sietve fordulunk ismert hazafiságukhoz, siessenek azonban megénk. hazánk megmentésére, küldjenek erejükhöz képest minől előbb fegyveres csapatokat, melyek Ó-Kér táján a mieinkkel egyesülve, a dühös ellenséggel szembeszálljanak. — Legyünk méltók őseink hősi erényeihez, ment-sük meg a szegény hazát. Kelt Zomborban, 1848-ki június hó 17-én tartott bizottmányi ülésből.

Bács vármegye bizottmánya.

Fürdői levél.

Harkány, 1885. június hó 6. án.

Baranyamegye ez általán ismert gyógyfürdőjét használva, lehetetlen, hogy ennek tapasztalt jó hatásától elragadtatva, ennek jótékonyaságáról néhány sor-

ban meg ne emlékezzem; ámbár ezt már előttem igen sokan megtévék, mégis ezt a szenvedő emberiségnek újból figyelmébe ajánlani, vagyis inkább felélnéketni feleslegesnek éppen nem találom. A kinek eszós fájdalmak voltak s ilyenek által gyötörtetve ezek megszüntetése céljából e fürdőt használva ezektől megszabadult, ennek ezt ajánlatni felesleges; de ezt azok figyelmébe ajánlani, kik a fenti bajban szenvednek s ettől megszabadulni nem bírnak, avagy egyáltalán mindenkinek figyelmét felhívni e fürdőre s jótékony hatására, hogy ily baj előfordulása esetében hol keressen gyógyulást: ez ugy hiszen nem éppen felesleges dolog.

Könnnyű meghűlés által eszós bántalmakat kapni, de hogy mily nehéz ezektől megszabadulni, ezt én is tapasztaltam, s visszagondolva borzasztó kínos állapotomra s ennek megszüntetésére használt harkányi kéntrűdő használata alatt s után érzett állapotomra: lehetetlen elragadtatással meg nem emlékezni arról, s biztosíthatom t. szerkesztő urat, hogy ezen elismerésem számtalan jelenleg itt gyógyulást kereső beteg teljes mérvben osztja.

Ha körültekintek az ittlevő fürdővendégek során, midőn ezek a szép park s gyönyörű rózsatelep között sétálnak, részben pedig bot sőt mankó segítségével sántítal: lehetetlen számalommal nem lenni ezek iránt, s a kikkel csak érintkeztem, mindannyian kisebb-nagyobb mérvben, természetesen bajának oka és mérvéhez képest, áldólag nyilatkozik e fürdő jótékony hatásáról, mert megjegyzem, hogy a ki csak jelenleg itt időzik, gyógyulás céljából van itt, s szórakozás vagy multság keresésből kevesen vannak.

A fürdő jelenleg még intelligens közönséggel nincsen ugyan az ezelőtti években volt mérvéhez képest ellepve, minek oka a kedvezőtlen időjárás volt; most azonban az időjárásnak kedvezőbbre fordultával új vendégek naponta érkeznek s kezd napról-napra élénkületi ügy, hogy ebből következtetve ez idén sem fog az előzőtől látogatottság tekintetében hátramaradni.

Számos bácskai van itt, részint családostól s pedig jelenleg van: Zomborból 10, Hódáságról 8, Kulláról 4, Ó-Morovicáról 2, Zentáról 2, Ó- és Uj-Szivaáról 2, Bajáról 10, Bikityről 6, Almásról 4, Sztanisicáról 2, Adáról 2, Szeghegyről 2, Rác-Militicsről 2, Szántáról 3, Bácsból 1, Kolluthról 3, Pirosból 1, Bukinból 2, Lalityről 2, Katymárról 2, Jankováról 2, Ujvidékről 2, s ezenfelül a déli megyékből s Horvátországból, valamint a távol eső Somogy, Pest-Pilis-Solt s Csongrád megyékből.

A fürdőt mai napig 8 napon belüli tartózkodás mellett 1700-an, 8 napon tútra terjedő időre vagyis rendszer kúrara 500-an látogatták.

Ennek lakásviszonyai a legkényelmesebbek, miután közvetlenül a fürdőház mellett szállalóban van 60 szoba, eléggé csinosan s tisztán tartva; ezenfelül a fürdőház közelben levő közszében van még körülbelül 250 szoba, szintén teljes kényelemmel berendezve s a mi főkéllék olcsó is, ugy, hogy 60 krtól 1 frtig egyes személynek, két személyre pedig ennek 1/3 részével több számíttatik.

Étkezés történik a 36 év óta fennálló Blümel-féle vendéglőben elég jutányos s tiszta, rendszer kiszolgálás mellett; található azonban magánházakban is ellátás.

Szórakozás tekintetéből is eléggé gondoskodva van, amennyiben a 68 holdnyi igen szép sűrű fás s árnyékos park kellemes s üdítő sétányul szolgál, melyben gyönyörű virágparkok s 400 féle nemes rózsával beültetett s most teljes virágzásban levő rózsatelep van, melynek természetesen temérdek bájmulója van; ezenkívül gondoskodva van újságokról is, amennyiben 24 féle lap ál a vendégek rendelkezésére, valamint a nagy társalgó teremben van jó zongora is a vendégek használatára, végül pedig jó cigányzenekar is van, mi szintén kellemes szórakoztatásul szolgál. Ezekben óhajtottam röviden e régi s kiváló figyelmet érdemlő fürdőt röviden megismertetni, melynek tüzetes s szakszerű leírása dr. Heller József fürdőorvostól nyomtatásban megjelent füzetben bővebben van ismertetve s mely művecke bárki által nevezett orvos urtól megszerezhető.

Midőn közlésem befejezéséhez érek, lehetetlen még e fürdő szigoruan rendszerető intéző közegei, valamint a gyógykezelő orvos dr. Heller József ur előzékesy s önzetlen bánásmódjáról a betegek iránt meg nem emlékeznem, kik hivatásukat derekasan töltik be, a miért is szívesen a nyilvánosság előtt jól megérdemelt elismerésünknek adunk kifejezését. A—A

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNAR ISTVÁN LAJOS. Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

NYILTTÉR.)*

Egy aggasztó betegség, melyben számtalan osztály szenved.

III. Ezen betegség jelentéktelen gyomorhajjal kezdődik, ha azonban elhanyagoltatik, kiterjed az egész testre, megtámadja a veséket, a májat, a mellmirigyeyt, szóval az egész mirigyrendszeret, elanyyira, hogy az általa meglepett valóban szomorú végzetnek van kitéve, migem végre a halál megmenti kinjaitól. Ezen betegség igen gyakran más betegségekkel tévesztetik össze, de ha az olvasó az alább következő kérdéseket intézi magához, akkor képes leend megítélhetni, ha vajjon szenved-e ő ilyen bajban vagy sem. — Erzek-e én étkezés után gyomoronyomást, fájdalmat vagy légzési nehézséget? Nem lep-e meg bizonyos tompa, nyomasztó érzés, álmoságtól kísérve? Nem-e sárgásak a szemeim? Nem-e gyülemlik reggelre az inyen és fogakon sűrű ragadós nyák, rossz szájíz kíséretében? A nyelv bevonva? Nines-e a jobb oldal felfúvódva, mintha a máj meg volna dagadva? Nines-e dugulás jelen? Nem-e szédülök el, ha fekvőhelyzetből hirtelen felegyenesesdem? A huyg kiválasztás csekély és setét színű-e? s rövid állás után nem-e hagy üledéket maga után? Nem-e poshad meg az étel a gyomorban mindjárt az evés után, s nem-e keletkezik puffadás és felbőfőség?

*) Az e rovatban közöltékek nem vállal felelősséget a szerk.

Ninesen-e gyakori szívdobogásom? Ezen különböző kórtünetek jöhetnek mind egyszerre fel, de a beteg egymásután szenved azokban, azon mérven, a mint a borzasztó betegség előbbre halad. Ha a baj már régi, akkor rövid száraz köhögés lép fel, melyet később kiköpések követnek. A kór nagyfokú előrehaladásával a felbőr piszkos barna színt ölt, s a kezektől lábakat hideg tapadás izzadság borítja. A máj és vesék ama kóros állapotának előbbre haladtával eszós fájdalmak állnak be, melyeknél a rendes gyógykezelés már teljesen sikertelen. Ezen baj emésztetlenségéből vagy emésztési gyengeségéből származik, melyet egy kis adag alkalmas gyógyszer bevitelével elháríthatunk, ha azt mindjárt a kór felléptének kezdetén alkalmazzuk. Ennél fogva felettebb fontos, hogy a baj mindjárt legelső fellépésekor helyesen kezeltsék, miután ekkor még egy kis adag gyógyszer is elegendő a baj orvoslására; sőt még ha már a baj befészkelte volna magát, a valódi helyes gyógyszerrel még akkor is mindaddig fel nem kellene hagyni, míg a baj legkisebb nyoma is el nem tűnt, míg az étvágy ismét vissza nem tért, s az emésztési szervezet ismét tökéletesen helyre nincs állítva. — Ezen betegség ellen a legbiztosabb s leghatásosabb szer elvitáztatlanul a „Shaker-kivonat”, növényi készítmény, mely az alább felsorolt gyógyszer-tárak mindegyikében megszerezhető. Ezen kivonat a bajt alapjában támadja meg, s azt gyökerestől kirtja a testből.

Oly egyéneknek, kik dugulásban szenvednek, a **Seigel-féle hashajtó labdacokra** is van szükségük, a „Shaker kivonattal” kapcsolatban. A **Seigel-féle hashajtó labdacok** meggyógyítják a dugulást, elűzik a lázt és a meghűlést, megszabadítják a főfájástól s elfojtják az epekiömlést. Ezek a legbiztosabb, legkellemesebb s egyszerűs mind a legtökéletesebb labdacok minden eddig készítették között. A ki ezekkel csak egy kísérletet is tett, azok használatát bizonyára nem fogja abban hagyni. Enyhédeden s minden legkisebb fájdalom előidézése nélkül hat.

Ára egy palack „Shaker-féle kivonatk” 1 frt 25 kr., 1 doboz „Seigel-féle hashajtó labdacoknak” 50 kr. 20-9

Magyarországi foraktár:

Budapest, **Török József** gyógyszer-tára királyi utca 12.
Zomborban, **Gallé Emil** gyógyszer-tára.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszteriumnak magas rendelete folytán az 1884. évben eszközölt felszólamlásoknak műszaki keresztül vezetése elrendeltetett.

Ezen munkálatok keresztül vezetése végett Zombor szab. kir. városba kirendelt műszaki közegek **f. évi június hó 10-én** kezdik a helyszínen működésüket; ennél fogva felszólíttanak mindazok, kik a múlt évben felszólamlással éltek, — miszerint városrészek- és dűlőkre nézve előzetesen közhírré tett helyszíni vizsgálatnál, melynek célja a múlt évben felvett felszólamlási jegyzék szerint a területeket kataszteri térképeken és telekkönyvben a tényleges állapotnak megfelelőleg kitüntetni, érdekeit megóvándó megjelenni, úgy a kik eddig felszólamlást nem adtak be, de olyannak szükségét látják, valamint az eddig történt bárminemű birtokváltásokat bejelenteni el ne mulasszák.

Zomborban, 1885. június hó 8-án.

3-1

A városi tanács.

10962. sz.
tkvi 1884.

Arverési hirdetmény.

A zombori kir. trvszék mint tkkvi hatóság közhírré teszi, hogy a zombori takarékpénztár végrehajtónak Leovits Zsófia zombori lakos végrehajtást szenvedő elleni 540 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori királyi törvényszék a zombori kir. járásbíróság területén levő, Zomborban fekvő, a zombori 74 sztjkvben A. I. alatt foglalt végrehajtást szenvedett nevének álló 174-176. hr. 81. ö. i. sz. ház és 117^{1/2} ö. l. beltelekre az árverést 1200 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1885. évi június hó 29-ik nappán délelőtti 9 órakor ezen kir. telekkönyvi hatóságnál illetve a kiküldött hiv. helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10% át készpénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban 1885. évi ápril hó 9. napján.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

820. szám.
ex 1885.

Szántova községétől.

Arverési hirdetmény.

Alulírott községi elüljáróság részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint Szántova község képviselő testülete által 39/ex 1885. szám alatt hozott, — Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósága által 440 közgy. 1885. szám alatt jóváhagyott határozat folytán a szántovai I. számú tjkvben felvett A. I. I. hrji számú volt község-ház, — valamint a szántovai 34. számú tjkvben A. I. alatt felvett 269/a, 269/b és 269/c hrji számokkal jelelt három üres házhely Szántova község-házánál **foljó évi június hó 21-én délután 3 órakor** megtartandó nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőknek örök áron el fog adatni.

Árverezők kötelesek a becsárának megfelelő 10%-os bánatpénzt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban az árverés megkezdése előtt az árverező község elüljáróságának lefizetni.

A fizetési határidők és a többi árverési feltételek az árverés napjára Szántova községjegyzői irodájában a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Szántován, 1885. június 8-án.

P a u l,

jegyző.

Jozits Gyuka,

bíró.

3-1

Haszonbéri hirdetmény.

Torontálmegyében, 15 perenyire Adától és annak rakodóhelyétől, majd közvetlen a Tisza mellett fekvő, de azért tökéletesen vízmentes, 400 holdas kitünő minőségű **szántófölddel** és szükséges **lak- és gazdasági épületekkel**, nemkülönben **nagy magtárral** és **kukorica-górékkal** ellátott

Padei birtokomat

több évre haszonbérbe adom.

Ezen birtokkal minden gazdálkodási kényelem egybe van kötve s megtekintésre méltó. — Szintén e birtokomon kapható 30 ö. l. tavali és 300 kocsai idei első minőségű széna.

Kivánatra átadatik még 200 holdból álló **kaszálló** és 200 holdas **legelő**.

Bérelni szándékozik forduljanak

Theodorovits Sándor

3-1

urhoz **Adán.**

Hirdetmény.

A zombori 1678 sz. tjkben foglalt és az Apolló-utcában levő 77. sz. ház, 308 ö. l. beltelekkel szabadkézből eladó.

Ugy a zombori 5563. sz. tjkben foglalt 5 hold 226^{1/2} ö. l. szántó, szőlő és nádas, a rajta levő 15. sz. házzal és melléképülettel együtt szabadkézből eladó vagy bérbe is kiadó. Bővebben értekezhetni a tulajdonossal

Balázs József,

3-1

zombori lakossal.

HIRDETMEY.

Kaufmann S. özvegye zombori b. ker. cég csődválasztmányának f. évi június hó 5-én 20. sz. alatt hozott határozata alapján, az ezen csőd-tömegnek a zombori fő- és a vukovári fióküzletéhez tartozó összes női divat, szőrmé, kalap és cipőárúkból álló mintegy 30,000 frt becsértékű üzleti cikkek és üzleti felszerelvény irásbeli ajánlati verseny útján a következő feltételek mellett adatnak el:

Az írásbeli zárt ajánlatok — melyekben az ajánlott összeg betűkkel is kiteendő, **foljó évi június hó 24-ének délutáni 5 óráig** dr. Grüner Samu zombori ügyvéd, csődválasztmányi jegyző kezéhez, Zomborba küldendők.

Az ajánlat 3000 frt készpénz, vagy óvadékképes és a tőzsdei árfolyam szerinti értékben számítható értékpapirokból illő bánatpénzzel látandó el, mely nélkül az ajánlat figyelembe nem vétetik.

Az ajánlatok **f. évi június hó 25-én délelőtti 10 órakor** dr. Grüner Samu ügyvédi irodájában, mint a csődválasztmány hivatalos helyiségében, fognak felbontatni.

A csődválasztmány az ajánlatok el- vagy el nem fogadásá iránt a határozati jogot magának fentartja. E határozat legkésőbb 8 nap alatt hozandó meg és az ajánlattevőkkel írásban közöltetik. Az elfogadás közlésétől számított 8 nap alatt köteles az ajánlattevő az eladás tárgyát képező árúkat készpénzfizetés mellett átvenni, mert különben az árúttárak veszélye és kárára, bánatpénzének teljes elvesztése mellett újból ajánlati verseny útján a legtöbbet ígérők eladatnak

Ajánlattevő ajánlatában elősmerni köteles, hogy a feltételeket ismeri és hogy magát ezeknek mindenben aláveti.

A zombori üzlethelyiség méltányos feltételek mellett az üzlet netáni folytatása végett vevőknek tovább is rendelkezésre áll.

Harkányi
gyógyfürdő.

Harkányi gyógyfürdő

Magyarország, Baranyavármegyében.

fürdőidény május 1-től szeptember 30-ig.

Harkányi
gyógyfürdő.

Habár ezen fürdő hármeve oly hosszú évek lefolyása óta számtalan kiváló gyógyeredményei által meg is lett alapítva, mégis a fürdőigazgatóság sok évi tapasztalat alapján kijelentheti, hogy ezen csodászerű gyógyfürdőnek ezrek és ezrek a legnehezebb és legnehezebb betegségeiben is egészgyöküket és épségüket visszanyerték, a miért is a legnagyobb elismerést érdemli.

E fürdő a maga nemében egyedüli; minden más akár belföldi, akár külföldi hason gyógyfürdővel győhlytás tekintetében felülmúl; a mit különben az évről évre szaporodó vendégek száma is bizonyít.

Ezen 500 R. természetes meleg artzi keletkezésű gyógyvizi hatással bír **csúszos, köszvény, görvély, idült bőrkütegekre, aranyér, nőbántalmakra, fogamzási hiányok, sebzsékek, daganatok** és higanvos gyógyszerek által okozott **mérgezesekre** továbbá máj-, lép-, általán **mirigy-daganatokra, nehéz hallás idült szembajok és ivarszervi bántalmak ellen**

Az utazásra ajánlható Budapest-pécsi vasut, vagy a déli vasut budapest-kanizsa-bárcsi vonala, állomás: **Pécs**, alföldi vasut Eszéken át Villányig, Mohács pécsi vasut, állomás: **Villány**.

Posta- és távirtda állomás.

Bővebb tudósítást a legnagyobb készséggel **Dr. HELLER JÓZSEF** rendes fürdőorvos nyújt, Harkány, 1885.

Harkányi
gyógyfürdő

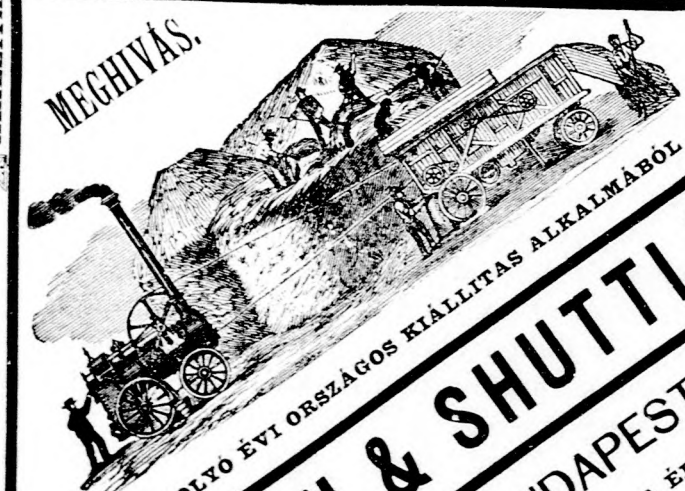
12-3

Harkányi
gyógyfürdő.

A fürdő-igazgatóság.

1885

KIALLITÁS

MEGHÍVÁS.

A FOLYÓ ÉVI ORSZÁGOS KIALLITÁS ALKALMÁBÓL

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

V. YACZI KÖRÜT 80. BUDAPESTEN és VACZI KÖRÜT 63.

SAJÁT, KÜLÖN É CZÉLRE ÉPÍTETT HELYSÉGEIBEN, EGY RENDETVÜL DUSAN ELLÁTOPT

GAZDASÁGI GÉP-KIALLITÁST

RENDEZETT BE,

melynek számos megtekintésére az érdeklődők figyelmével meg-hívattunk.

KIALLITÁS

1885

Könyvelő kerestetik.

Jakobosits Mihály irodájában Zomborban a **könyvelői állás** üresedésbe jövén, arra pályázat nyitattik. Bővebb felvilágosítással a fenti szolgál. — Előnyben részesül, ki a magyar, szerb és német nyelvet bírja.